

Dagthema: 'Tekenen van bewondering'

Overweging 25 maart – Bert van der Meer

Lector: Marian van der Meer

"...Ik vond, vóór deze viering, dat we ons best moeten doen om iets te betekenen voor méér mensen, maatschappelijk relevant te blijven voor een zo groot mogelijke groep. Door mensen uit te nodigen en erover te vertellen. De kinderen met de palmpasestokken gaan ons daarin voor..."

Eerste lezing uit Johannes 12:1-11

Tweede lezing uit Johannes 12:12-24

Openingsgebed

Roepende, wenkende God,
Jij bent het die ons hier verzameld hebt.
Jij bent het
die in ons midden aan het woord wil komen.
Stem ons dan af op jou,
hier, in dit uur. Amen.

Lied Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

1. Koor 2/3. Koor + Allen

Dit huis vol mensen,
weet jij wie het zijn?
Ik mag het hopen.
Heb jij ons geteld,
ken jij ons bij name?
Dan ben je de Enige

Welkom en inleiding

Welkom in deze viering, mede namens Marian die met mij mee voorgaat! Het is Palmzondag vandaag, we hebben palmtakken, palmstokken en alles wat daarbij hoort, Carla, Natalie en Lisa om straks te helpen, het koor is er, Henk dirigeert, met Irina achter de vleugel, grote mensen in de kerk, kinderen in de kerk...
...dan kunnen we beginnen!

Dit is een viering voor grote en kleine mensen. De kinderen gaan straks de palmpasestokken versieren in vak P, hier achterin de kerk. Die P staat voor Palmpasen, voor pracht,

pag. 1

Oecumenische
Basissamenleving **De Duif**

© Oecumenische basissamenleving De Duif, Amsterdam – www.deduif.net – info@deduif.net
Deze tekst is bedoeld voor persoonlijk, niet-commercieel gebruik, zoals voor studiedoeleinden.
Elke vorm van herpublicatie van (een deel van) de inhoud van deze tekst zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de maker is verboden.

voor praal en pronken. Want dat gaat er gebeuren vandaag. Wij doen de dienst zoals we gewend zijn, met lezingen, gebeden en gezangen. En de kinderen gaan Palmpasen-stokken versieren en na de collecte gaan we met z'n allen de kinderen verwelkomen, zodat wij ervaren hoe het is om iemand te bewonderen, te eren. En zij hoe het is om bejubeld te worden. Want daar gaat het over vandaag.

Het thema van vandaag is 'teken van bewondering' en daarover lezen we, daarover gaat ook mijn overweging, dat doen de kinderen en dat ervaren we straks bij het binnenhalen van de kinderen.

Om te beginnen wil ik 5 minuten nemen om de kinderen te verwelkomen. Letterlijk 'take five', het nummer van Dave Brubeck, heb ik daarvoor uitgekozen.

Kinderen, kom maar naar voren, dan vertelt Marian wat we gaan doen en ook waarom.

[Piano speelt de begeleiding van 'Take Five'-Dave Brubeck]

Jezus was een visser
Hij mmaakte mensen enthousiast
Hij liet de zee bedaren en liep zelfs over water
Hij verrichtte wonderen en hij had volgelingen
[refrein 'Take Five']

Een vrouw kwam naar hem toe
Met een flesje kostbare olie
Dat goot ze over hem uit
Om hem te zegenen
"Wat een verspilling" zeiden sommigen,
maar Jezus zei "Laat haar, ze balsemt me alvast voor mijn begrafenis
[refrein 'Take Five']

En toen kwamen ze in Jeruzalem aan
Een menigte kwam hem tegemoet, alsof hij Justin Bieber was
Ze legden mantels voor hem neer en palmladeren
Maakten selfies met hem en zongen hem toe
"Hosanna in de Hemel" – hij is gekomen!
En iedereen was blij en opgetogen dat hij er was, bij hen!
[refrein 'Take Five']

Ken je dat, dat je iemand zo bewondert, dat je graag bij hem wilt zijn? [Of bij haar, natuurlijk] En dat als je dan bij hem bent, dat je dan helemaal blij en warm wordt van geluk? Dat beleefden de mensen in die tijd.

Misschien kun je je een beetje voorstellen hoe het is als je iemand zo bewondert. Dat je schoon bent en lekker ruikt, dat je je mooiste kleren aantrekt, mooie schoenen aan, een strik in je haar. En dat je iets gaat maken voor iemand die je bewondert, of voor wie je een beetje wilt zorgen. Dat kan je oma zijn, of opa, of een buurvrouw die ziek is, of steeds pech heeft. Is er zo iemand bij jou?

Voor zo iemand ga je wat maken, een Palmpasenstok. Deze stok komt uit het Purmerbos en is CO₂-neutraal geogst door onze Carla. Die stok ga je versieren, met slingers en met appelstukjes, mangosnippers, eitjes. Er komt ook een zakje met rozijntjes aan te hangen en eitjes.

[Bert:] Terwijl de kinderen zich klaarmaken voor het versieren van de stokken, wil ik jullie, volwassenen, vragen om alles waarmee je hier bent binnengekomen los te laten en even stil te worden in jezelf voor het begin van de dienst van het Woord.

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Vrij naar psalm 63

Naar jou sta ik op in de morgen,
roep ik de uren bid het licht,
stropmel om water.

Naar jou dorst ik door de middag.
Lichaam ben ik, ziel, smee ik.
Met de schaduwen val ik.

Naar jou woel ik in de nacht.
Slaap je? Raak mij aan,
dat ik rust vind
en naar jou opsta in de morgen.

1e Lezing - Johannes 12:1-11

Zes dagen voor Pesach ging Jezus naar Betanië, naar Lazarus die hij uit de dood had opgewekt. Daar hield men ter ere van hem een maaltijd; Marta bediende, en Lazarus was een van de mensen die met hem aanlagen. Maria nam een kruikje kostbare, zuivere nardusolie, zalfde de voeten van Jezus en droogde ze af met haar haar. De geur van de olie trok door het hele huis. Judas Iskariot, een van de leerlingen, degene die hem zou uitleveren, vroeg: 'Waarom is die olie niet voor driehonderd denarie verkocht om het geld aan de armen te geven?' Dat zei hij niet omdat hij zich om de armen bekommerde – hij was een dief: hij beheerde de kas en stal eruit. Maar Jezus zei: 'Laat haar, ze doet dit voor de dag van mijn begrafenis; de armen zijn immers altijd bij jullie, maar ik niet.'

Intussen hadden de Joden gehoord dat Jezus daar was en ze gingen in groten getale naar hem toe, niet alleen om hemzelf, maar ook om Lazarus te zien die hij uit de dood had opgewekt. De hogepriesters beraamden intussen een plan om ook Lazarus te doden, omdat hij er de oorzaak van was dat veel Joden bij Jezus kwamen en in hem gingen geloven.

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Scheur de wolken uiteen en kom.
Hier, nu, wees onze God, wie anders?
Niemand anders heeft ons gezocht,
niemand anders heeft zo geroepen
als een verliefde: dit is mijn lichaam,
open mij, eet mij, hier is mijn hart,
drink mijn ziel, hier ben ik, hier ben ik.

Als een verlorene heb je geroepen
en ons hart draaide om, en hoorde.
Waar ben je nu?
Waar bleef je hartstocht?
Ben je niet meer die ene van toen?
(2x)

2e Lezing - Johannes 12:12-24

Intocht in Jeruzalem

De volgende dag was er al een grote menigte in Jeruzalem voor het feest. Toen ze hoorden dat Jezus ook zou komen, haalden ze palmtakken en liepen ze de stad uit, hem tegemoet, terwijl ze riepen: 'Hosanna! Gezegend hij die komt in de naam van de Heer, de koning van Israël.' Jezus zag een ezel staan en ging erop zitten, zoals geschreven staat: 'Vrees niet, Sion, je koning is in aantocht, en hij zit op een ezelsveulen.' Zijn leerlingen begrepen dit aanvankelijk niet, maar later, toen Jezus tot majesteit verheven was, herinnerden ze zich dat dit over hem geschreven stond, en dat het zo ook gebeurd was. De mensen die erbij waren geweest toen hij Lazarus uit het graf riep en uit de dood opwekte, waren van die gebeurtenis blijven getuigen. Daarom ging de menigte hem ook tegemoet, omdat ze gehoord hadden dat hij dit wonder teken had gedaan. En de farizeeën zeiden tegen elkaar: 'Je ziet dat we niets bereikt hebben: kijk maar, de hele wereld loopt achter hem aan.'

Jezus spreekt over zijn dood

Nu was er ook een aantal Grieken naar het feest gekomen om God te aanbidden. Zij gingen naar Filippus uit Betsaida in Galilea, en vroegen hem of ze Jezus konden ontmoeten. Filippus ging dat tegen Andreas zeggen en samen gingen ze naar Jezus. Jezus zei: 'De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven. Waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht.'

Overweging

Afgelopen week had ik mijn broer aan de telefoon. Nu is dat best bijzonder, want zoals jullie weten is hij iets meer dan een jaar geleden plotseling overleden, een verkeersongeluk. Het was dan ook in een droom dat hij aan de telefoon was. Dit was wat er gebeurde: Mijn moeder was bij ons in Edam, ze zat in een grote stoel in onze huiskamer aan de telefoon. Ze was vrolijk, praatte opgetogen en was zo af en toe even stil. Ik zag aan haar gezicht dat ze een boeiend en grappig verhaal hoorde. Ik dacht eerst: dit is een tragisch beeld, want er is natuurlijk helemaal niemand aan de andere kant van de lijn: een moeder “praat” met haar overleden zoon. Toen kreeg ik de hoorn en er was wel degelijk iemand aan de andere kant van de lijn, het was Bauke. Hij was vol van verhalen als altijd. Deze keer ging het over het tarief wat hij in rekening moest brengen aan iemand en om bepaalde redenen moest het tarief omlaag en toen maakte hij een grapje, hij zei dat ze een negatieve rekening zouden moeten sturen omdat het tarief al zo laag wás.

Magisch

Daarna praatte hij nog even met mijn zusje die op magische wijze - ze woont bij Den Bosch - ineens óók in onze kamer was. En zij had het lumineuze idee om zijn nummer op te willen schrijven, want dan konden we hem terugbellen. Ik was nog bezig met het ontcijferen van het nummer op het display van de telefoon toen de droom vervluchtigde en verdween. Ik kan me helemaal voorstellen dat de leerlingen nog niet met Jezus klaar waren toen hij – op een dramatische manier – ineens was gestorven. Als iemand zo vol in het leven staat en als je iemand bewondert om wie hij is en vooral wie hij voor jÓu is, dan blijft die persoon in je gedachten. En ik kan me ook voorstellen dat ze de behoefte hadden om alles wat ze met hem hadden meegemaakt wilden opschrijven, om getuigenis af te leggen, om het niet verloren te laten gaan. En in hun geval is dat geweldig gelukt, want op 25 maart 2018 praten we nog steeds over Hem, en over zijn leerlingen.

Laten we even kijken naar de lezingen van vandaag

Jaloezie om olie

Tezamen is het één verhaal uit Johannes. Het begint met de zalving van Jezus door ‘Maria’ met nardusolie. Wat liefdevol, dat je iemands voeten zalft en dat dan afdroogt met je haren. Ik kan me voorstellen dat dat jaloezie oproept bij degenen die daarvan getuigen. Zij hebben het dan over wat dat kÓst, zo’n flesje olie, terwijl... als was gebeurd wat Judas voorstelt: dat ze die olie verkocht hadden en het geld aan de armen gaven – dan was dit nÓoit opgetekend en hadden wij het verhaal nÓoit gekend. Gebaren van liefde, mededogen, compassie, bewondering zijn onbetaalbaar en onvervangbaar.

Jezus ervaart dat liefdevolle gebaar... en geeft het betekenis door hierin een vooruitblik te zien op zijn sterven, dat hij niet vreest, en waarvan hij weet dat het aanstaande is.

Vervolgens lezen we dat de Hogepriesters beramen om Lazarus te doden, omdat ze denken dat hij schuld heeft aan de bewondering van Jezus door het volk. Wel interessant, trouwens, hoe de leerlingen dit wisten, of dachten te weten, in een tijd zonder af luisterapparatuur en sleepwet...

Gloedvolle intocht

In de tweede lezing lezen we over de gloedvolle intocht in Jeruzalem. Mensen bewonderen hem, de dag die je wist dat ging komen is daar. Jezus beleeft zijn “minutes of fame”. Bij Jezus geen jurk van Jan Taminau, maar een ezelsveulen. En dat bleek een verwijzing naar het Oude Testament. We lezen daar verrassend weinig over. Geen ‘kippenvel-momenten’, reporters die vragen ‘wat ging er door je heen’, lintjes van de koningin zoals de

medaillewinnaars van de Olympische spelen deze week kregen, geen selfies of handtekeningen uitdelen.

Wel zijn er opnieuw jaloerse Farizeeën. En Jezus spreekt opnieuw over zijn dood. Hij zegt: “als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht”. Daarmee zegt hij ook nog iets anders, namelijk dat je moet leven naar je bestemming. Het ‘sterven’ van de graankorrel is immers de opening naar een nieuw leven waartoe de graankorrel altijd al bestemd was. Wat leidt tot groei, verheffing, bloei en uiteindelijk het dragen van vruchten, waarmee de cirkel weer rond is. De symboliek van de graankorrel is, behalve een vooruitblik naar je eigen eindigheid, de vooruitblik naar een voortleven naar je bestemming. En dat heeft Jezus vaker gezegd: hij die probeert te behouden, zal het verliezen. En hij die het denkt te verliezen, zal het behouden. Dat gaat over precies hetzelfde!

Eindigheid van leven

Mijn vader, die vorig jaar is overleden, had een lang ziekbed. Ik had het daarover met mijn moeder: ik zei dat ik me kan voorstellen dat er een moment is dat je jezelf ziet in de serie van degene die jou zijn voorgegaan in het leven en ook in de dood. Dat je jezelf dan plaatst in het rijtje van je overleden vader, moeder, broers en zussen. En daarachter hun ouders. Dat je je realiseert dat je onderdeel bent geweest van je geslacht, dat je plaats in de tijd binnenkort is bepaald en dat het niet meer gaat over wat jij zelf nog gaat ondernemen, maar wat je hebt betekend voor degenen die je achterlaat.

Alles wijst erop dat Jezus zich heel sterk bewust was van de eindigheid van zijn leven. Hij trapte niet in de val van Narcissus, dat hij ging geloven in zijn eigen schoonheid. Niet in de val van een topman die vindt dat hij rijkelijk beloond mag worden omdat er mensen zijn die hem bewonderen. Hij was bezig om uit te groeien tot een graanstengel die zou bloeien en vrucht dragen. Niet wat mensen tegen je zeggen is belangrijk. Wél belangrijk is dat je je bewust bent van je bestemming. Dat dat bij tijden bewondering met zich meebrengt aanvaardt hij als feit, net zoals wij het weer ervaren. Als er regen is word je nat, in de zon word je warm, in de wind word je koud. Het hoort erbij maar bepaalt niet hoe je in het leven staat. Want in je leven is veel belangrijker dat je je bewust bent van je aard en je potentieel en dat je dat tot volle wasdom laat komen.

Maatschappelijk relevant

Laat ik het wat minder abstract maken door het te betrekken op De Duif. Hier in De Duif hebben we een geloofsgemeenschap met wekelijkse diensten met geïnspireerde voorgangers, een goed koor, een geweldige pianiste en een wereldteam achter de bar, eh... de koffietafel. En we betekenen wat voor ons zoals we hier zijn, iedereen die is gekomen. En ik vond, vóór deze viering, dat we ons best moeten doen om iets te betekenen voor méér mensen, maatschappelijk relevant te blijven voor een zo groot mogelijke groep. Door mensen uit te nodigen en erover te vertellen. De kinderen met de palmpasestokken gaan ons daarin voor. Want zij geven die stok aan iemand die waarschijnlijk niet hier in de dienst is geweest. En betekenen daarmee iets voor zo iemand. En nee, niet vanwege al het lekkers (of ‘foodies’, zoals Lisa zegt), maar vanwege het gebaar. Zoals het bij Jezus ook niet ging om de kosten van de Nardusolie, maar om het gebaar dat Maria maakte door zijn voeten te zalven met de Nardusolie, en dat af te drogen met haar haren. En daarmee zijn we weer terug bij het begin van deze viering.

Laten we onze bewondering uitspreken voor mensen die écht wat betekenen in ons leven. En laten we, als we zelf bewonderd worden, dat mogen aanvaarden als een aansporing om verder te gaan. Niet zozeer geloven in jezelf, maar geloven in je toekomst! Moge dat zo zijn.

Stilte gevolgd door muziek

Geloofsbelijdenis

God, in de leegte zocht ik je
en ik heb je niet gevonden.
In de drukte heb ik je gezocht
en ook daar was je niet.
Toen keek ik in mijzelf,
daar zat je al te wachten
en alles was in jou
dus alles was in mij.
Je bent er!
Dat geloof ik.

Intrede van de kinderen met palmpasen-stokken

Lied

Bas v.d. Bent / Traditioneel

Ik wens jou vrede, gegroet ben jij
en wie je ook bent wees welkom hier.
Gegroet ben jij, gegroet ben jij,
ik wens jou vrede gegroet ben jij.
Gegroet ben jij, gegroet ben jij
en wie je ook bent wees welkom hier!

Intenties die werden opgeschreven

Tafelgebed

Hoewel al jaren weg, bleef je hier toch.
Soms was je een herinnering
die binnenin in leven bleef,
soms was je nergens,
want het duister ingegaan,
van ons vandaan.

Hoe wij hier staan,
omdat we willen denken aan hoe jij er was,
we willen zijn als jij,
met jou erbij en ons aaneen.

Wij zijn hier echt, we denken jou,
we delen woorden, zeggen brood
en even zijn wij samen één.

Daarom steeds weer in dankbaarheid,
een dronk op jou,
op ons,
op straks,
als je weer komt – je bent er al,

want altijd hier,
altijd nabij,
altijd bij haar,
bij hem, bij mij.

Nodiging

We gaan brood en wijn delen. Wie van de kinderen wil ons meehelpen met het uitdelen?
We hebben ook nog twee kinderen nodig voor het uitdelen van de palmtakken....

Bewondering valt je ten deel als je jezelf laat zien in je eigenheid. Mensen herkennen dat en prijzen je daarom, omdat je daarmee je leven symboliseert, jouw leven en daarmee hét leven.

Hier in de Duif is iedereen welkom aan tafel. Jong oud, klein of groot, recht, krom, narcist of calvinist, wie je ook bent en wat je ook gelooft, je bent welkom aan onze tafel. We delen brood en wijn met je. En ik bewonder je.

Breken en delen van brood en wijn

Voorbeden

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Onze Vader verborgen,
uw naam worde zichtbaar in ons.
Uw koninkrijk kome op aarde,
Uw wil geschiede.
Een wereld, met bomen tot in de hemel,
waar water, schoonheid en brood,
gerechtigheid is en genade

waar vrede niet hoeft bevochten,
waar troost en vergeving is
en mensen spreken als mensen,
waar kinderen helder en jong zijn,
dieren niet worden gepijnigd,
nooit één mens meer gemarteld,
niet één mens meer geknecht.

Doof de hel in ons hoofd,
leg uw woord op ons hart,
breek het ijzer met handen,
breek de macht van het kwaad.

Van U is de toekomst kome wat komt.
(laatste regel herhalen)

Actie en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Overal zijt Gij onzichtbaar gegeven,
sprekend nabij, de stilte verwacht U.
Mensen bestaan U, zien en beleven U.
Mensen van vlees, van licht en gesteente,
hard en van bloed, een vloed niet te stelpen,
mensen uw volk, uw stad hier op aarde.
Aarde is al wat wij zijn, wat wij maken.
Adem ons open, maak ons uw aarde,
uw nieuwe hemel, vrede op aarde.

Zegenbede

De Levende zegene en behoede u.
De Levende doe Zijn aangezicht over u lichten
en zij u genadig.
De Levende verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en wees ons genadig

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en geef ons vrede

*De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling
© Nederlands Bijbelgenootschap 2004.*

Achtergrond Palmpasen-stok

De palmpasenstok bestaat uit twee stokken in de vorm van een kruis en wordt met Palmpasen gemaakt. Het wordt vooral in Nederland en de Antwerpse Kempen gemaakt in kerken en op Bijbelgeoriënteerde confessionele basisscholen. Er zijn bepaalde vaste attributen bij, die elk een eigen betekenis hebben:

Kruis

Staat symbool voor het kruis waarop Jezus stierf (Goede Vrijdag)

Palmtakken

Staan symbool voor de intocht in Jeruzalem (Palmzondag). In Nederland worden deze vaak vervangen door buxustakken.

Haan van brood

Het brood van het haantje staat symbool voor het breken en verdelen door Jezus van het brood bij het laatste avondmaal (Witte Donderdag). De haan staat symbool voor de haan die één keer (volgens Marcus ook nog een keer ter waarschuwing) kraaide nadat Petrus drie keer had gezegd dat hij Jezus niet kende (Goede Vrijdag/vroege ochtend).

Eieren

Staan symbool voor nieuw leven (Paaszondag).

30 rozijnen

Staan symbool voor de 30 zilverlingen waarvoor Judas Jezus verried. Tegenwoordig worden in plaats van rozijnen ook andere snoepjes gebruikt.

Krans

Staat symbool voor het Koninklijke van Jezus. Jezus als 'koning' van zijn wereld, het Rijk Gods. Er is vermoedelijk ook een relatie met de gebruiken rond de meiboom, het Romeinse labarum en het zonnrad.